

Ik loop naar zolder, met in mijn hand het boek "Zó speelt Botwinnik!" met honderd partijen. Zojuist iets over geschreven. Ik zet het terug in de boekenkast, pal naast "Spassky's 100 Best Games", geschreven door de Engelse FM Bernard Cafferty. Dat boek is gepubliceerd in 1972. En nee, de belangrijkste schaakmatch van datzelfde jaar komt er niet in voor. Verouderd dus reeds in datzelfde jaar? Misschien toch niet, want je zou kunnen verdedigen dat de match Spassky sowieso geen top-100 partij heeft opgeleverd. Hoe dan ook, de genoemde boeken zijn monumentjes. Maar wel vergankelijke monumentjes, want hoeveel schakers hebben er nog weet van dat ze bestaan?

Een plank hoger staan een flink aantal deeltjes over openingstheorie. Bijvoorbeeld "Nimzowitsch-Indisch bis Katalanisch", geschreven door Mark Taimanow 'unter Mitarbeit von Pawel Kondratjew und Jakow Neistadt', uitgegeven bij Sportverlag Berlin 1975. Ost-Berlin, wel te verstaan, DDR-tijd. Een kloek werkje van 535 dikbedrukte bladzijden. Geen wc-papierkwaliteit, zoals zo vaak bij toenmalig spul uit het Oostblok. Aan de vervaardiging is geen computer te pas gekomen, alles is heroïsch geploeter van de zetter. Aanvankelijk is dit openingsboek misschien niet verouderd met de lichtsnelheid, in het computertijdperk wel. Op een van de schutbladen staat een zin, geschreven door mijn lief. Ik heb het boek van haar gekregen. Dat zal niet voorkomen dat dit fysieke exemplaar met verouderde informatie hoogstens een paar decennia respijt krijgt en dan...

Ook clubgenoten hebben bijgedragen aan mijn schaakbibliotheekje. Hun pennenvruchten staan trots in de kast. "Losse Notities", schaakverhalen. Samengesteld door Hans Meijer, 2007. Een collage van eerder geschreven werk, aangevuld en aangepast. Ik kom er een paar keer in voor. Glansrollen als pineut en sprookjesfiguur ("De piraat"). Jan Willem Duijzer maakte een klein maar fijn boekje "De zoekgeraakte zwarte dame", met zeventien schaakblocs. In een daarvan beschrijft hij uitgebreid hoe ik hem ooit een eindspel afnam. "Senioren maken inderdaad soms domme fouten, maar heel af en toe komt er een door ervaring gerijpte sluwe zet uit hun vingers. De zet 28...,b4!! was er zo een, en hij was nog mooi voorbereid ook." Voelt als iets teveel eer, maar ik glunder stiekem als ik dit lees. Ook deze publicaties, voor een handjevol schaakvrienden met zoveel toewijding gemaakt, zullen ooit in een niemandsland gaan vertoeven...

"Schaken in stijl", het sociologische proefschrift van Ruurd Kunnen, het staat prominent in mijn boekenkast. Bovengenoemde Hans en ik waren aanwezig bij de promotieplechtigheid, Leiden 2002. Een lid van de promotiecommissie merkte op dat het schaken hem totaal niet interesseerde. Fijn om te horen. Maar wat deed deze hooggeleerde zool dan in de promotiecommissie? Was het soms corvee? Het proefschrift is leesbaar voor iedereen. Geen specifiek sociologisch jargon, een enkele verwijzing naar Max Weber, godfather van de sociologie. Ruurd had een exemplaar naar het

tijdschrift van de KNSB gestuurd, in de hoop dat het aandacht zou krijgen in het bondsblad.
Niet dus.

In de Promoot van maart 2002 schreef ik dat dit een academisch proefschrift was dat nu eens wél gelezen ging worden. Ik vermoed dat ik de plank danig heb misgeslagen; Ruurd bleek bij navraag niet veel respons te hebben gekregen. Onder meer op grond van deze info lijkt het me niet eens zo onwaarschijnlijk dat ik de enige in Nederland ben geweest die de volle 400 pagina's tot zich heeft genomen. Zelfs de leden van de promotiecommissie hebben vermoedelijk alleen selectief gegrasduind, afhankelijk van (des)interesse en expertise. Dit leesbare boek valt al met al in de trieste categorie van 'dodgeboren geesteskindjes'.

Voor ik het vergeet, doet die vreemde zin boven dit stukje een klein belletje bij u rinkelen? Niet? Over vergankelijkheid gesproken...
